

AKI EZZEL A VÍRUSSEL MEGFERTŐZŐDIK, BENNE MARAD

Bálint Tamás

– beszélgetés Siklody Ferenc grafikusművésszel –

Sokan elsősorban illusztrátorként ismerik, néha egy-egy könyv társszerzőjévé is előlép. Sikerének titka abban keresendő, hogy képei tartalmi szempontból kevésbé, gondolatiságukban, hangulatukban viszont annál inkább rezonálnak a könyv világára.

– Már kisgyerekként megismerted Gyergyószárhegyen a muzsikával és a rajzzal. Mikor mutatkozott meg először a tehetsége, és milyen volt az a családi háttér, ahol kibontakozhatott?

– A családi háttérrel kezdem: az összejövetelek, mulatságok rendszeresek voltak, azokon pedig mindenki örömmel énekel. Kaptam hegedűt is, viszont a kottát sohasem tanultam meg, felírtam az ujjrendeket, és abból hegedültem. De a rajzolás is bennem volt, mint minden gyerek, nagyon élveztem csinálni, eleinte ösztönösen. A tudatosulás egy baleset után kezdődött, egy barátommal elfűrészeltünk egy lövedéket. Akkor töprengtünk el azon, milyen iskolát válasszunk. Édesapám a Szárhegyi Kulturális Központnál volt műkovács, ismert minden művészt. Barabás Pista bácsinak is mesélte, hogy a fia mindenfélét rajzol, így kiadták az első feladatot, menjek hátra a pajtába, rajzoljam le a disznókat. A tarka disznót ábrázoló rajzom volt az első tudatos művem, de rengeteget tanultam francia képregényekből is, ezeket a mai napig őrzöm. Így kerültem felvételi után a marosvásárhelyi iskolába, ahol elkezdődött a tényleges ismerkedés a világgal, a képzőművészettel, és a gyergyói kisdíák előtt megnyílt a pálya.

– Utána Kolozsváron és rövid ideig Budapesten is tanult. Kik egyengették az útját?

– A felvételinél a harmadik próbálkozásra vettek fel Kolozsvárra. Mikor bekerültünk a forradalom utáni első generációként, mi, akik már többször felvételiztünk, azzal szembesültünk, hogy új tanárok is jöttek akkor, minden friss volt, csupa lelkesedés. Nădășan Timotei barátunk évfolyamvezetőként, új tanárként hatalmas erővel állt mellénk, végig támogatott, de ugyanez volt a helyzet Miklósi Dénessel is, aki Udvarhelyről került fel: teljesen új szellemet képviseltek. Innen jutottam el harmadévesként, legelsőnek az egyetemről Budapestre részképzésre, ahol

Kocsis Imre volt a mesterem. Ott a lábam a földbe gyökerezett, a patinás épület, a körülmények, a lehetőségek, a fogadtatás óriási hatással volt rám. Felajánlották, mindenben segítenek, így esett a választásom a litográfiára, a rézmetszésre, mert szerettem az aprólékos dolgokat. A budapesti lét, a Kárpát-medence minden szegletéből összeverődő társak óriási hatással voltak rám. A kolozsvári indulás is szép volt, majd a budapestivel teljesedett ki. Ám hiába marasztaltak, meghatódva megköszöntem, fontosabb volt az itthon, Kolozsvár.

– Mégis Csíkszeredába került...

– Nem tudom, hogyan. Végzős diákként Váli József megkeresett, hogy a Szárhegyi Alkotóközpontnál van egy kurátori hely, amely nem igényelné az állandó jelenlétet. Noha Kolozsvárhoz kötődtem, vonzott ez a lehetőség, de aztán másképp alakult az élet. Egyéves németországi kitérő után végül Csíkszeredában vizsgáztam tanári posztra, jött a család, lakáshitel, itt maradtam. Hogy így alakult, egyáltalán nem bánom, jól érzem magam, tudom végezni a munkám és közben a kolozsváriakkal, a világon bárhol alkotókkal is tartani a kapcsolatot.

– A megszerzett tudást rendszeresen tanítványainak is továbbadja. A tanítás és alkotás miképp férnek meg, illetve egészítik ki egymást?

– Szerencsés helyzetben vagyok, mert azt tanítom, amit hiszek. Azt mesélem a gyermekeknek, amit tapasztalatként megéltem, rajzoltam, metszettem. Végigjártam ezt az utat, ezt tartom a leghitelesebbnek, és a diákoknak is ez az érdekes. A gyermekek képi világa persze nagy változáson ment át ahhoz képest, amit én gyerekként éltem, örököltem, vagy amit felnőttként is látok. Ma a gyerekek másba születnek bele, ott a telefon, TikTok. Az én felelősségem az ízlés alakítása, a hagyományainknak valamelyest ezekhez a csatornához való kapcsolása, hogy a gyerek tudja, ha majd valamikor egy telefonos applikációhoz készít

valamit, akkor annak mi volt az előzménye. Tanítom a számítógépes képfeldolgozást is a hagyományos technikák mellett – itt sokat tanulok a diákoktól, egymástól tanulunk, közben az ízlést is alakítjuk. A giccset megkerülni, az egész teret mederbe terelni egy hosszú folyamat, de nem érzem tehernek. Szerencsére hamar vissza tudok térni a saját műtermi létembe, ott a saját könyveimet, metszeteimet, elfoglaltságaimat folytatni, és nem összekeverni a megélteket.

– Sokan önt elsősorban könyvillusztrátorként ismerik. Hogyan közelít egy adott szöveghez? Milyen a viszonya az irodalomhoz? Hogyan kezdődött ez a kapcsolat?

– Az első komoly megbízásom a kolozsvári Polistól érkezett, Dávid Gyula bácsiéktól, akkor voltam mesterképzős, és felajánlották illusztrálásra Szilágyi Domokos *Magyarok* című kötetét. Vettem több csomag cigit és kávé, berendezkedtem az albérletbe, meditáltam, olvastam a kéziratot, sütött a nap, kint voltak a tyúkok egy olyan gyönyörű utcában, hogy a legboldogabb embernek éreztem magam. Az első rajzok utáni visszajelzések pozitívak voltak, sorban jöttek a további megbízások. Az egy az egyben levetített illusztrációkhoz nem tudok ragaszkodni, inkább gondolatiságot, hangulatot adnék át, amit egy képiró tud csinálni a könyvvel. Az író megírja betűkkel, és kialakít egy irodalmi világot, én erre hangolódva megpróbálok társítani egy vizuális képet. Ez sokáig jól ment, majd egy gye-

rekverskötet kapcsán vissza kellett adnom a megbízást, nem tudtam ráhangolódni. Kínlódtam a gyerekirodalommal, ezért felesleges lett volna elvennem olyan emberektől a lehetőséget, akik imádják ezt és gyönyörű dolgokat alkotnak a gyerekkönyvek kapcsán. A próza és a líra összeáll, az irodalomban jártas vagyok, de a gyerekirodalomból kiestem, ezt be kellett látnom.

– A jó illusztrációnak elég csak kísérőnek lennie, vagy önállóan is meg kell állnia a lábán? Elegendő a mű ismerete, vagy a szerzővel való konzultáció is alakíthatja a végeredményt?

– Rájöttem, az író-költő jó információkkal tud szolgálni. Nem az lesz, amit akarnak, van, amikor bevezetnek a nádasba, de jó ötleteket is tudnak adni, ezért szeretek is olyan emberekkel megismerkedni, akik írnak. Nemrégiben egy fiatal, Budapesten élő hölgynek kellett rajzolnom egy olyan kétlaki világot, amelyben a kiköltöző erdélyiek kint magyarok, itthon itthoniak. Ez a lány megírta ezt, sokat beszélgettem vele, a benne levő ketősségre, a XXI. század magyarságára, erre a nagy kutyulásra jó rálátást adott. De ugyanilyen jó volt Lövetei Lázár Lászlóval (közös könyvünk is készült 12 verssel, 12 grafikával, ahol egymást egészítik ki az alkotások), Molnár Vilmossal, Farkas Árpáddal beszélgetni, vagy Markó Bélával, amikor a szonettjei jelentek meg. Számomra is érdekes, amikor az író mesél a világról. De töreksem arra, hogy önállóan is éljen az illusztráció, vagy ha sorozatként, másképp válogatva kerül bemutatásra, akkor is működjön.

– Ha nincs éppen felkérés, saját maga örömeire mit alkot, milyen technikával dolgozik? Noha grafikusként tartják számon, a

színek világától sem idegen, sőt! *Mi a munkamódszere, hogyan néz ki egy napja a műteremben?*

– Aki ezzel a vírussal megfertőződik, benne marad. Ha hétvégén lehetne aludni, akkor sem tudok, már hajnalban felkelek és bejövök a műterembe. Nemsokára a végére érek a székelyföldi képzőművészek arcképcsarnokának, mely egy nagy rézkarcsorozat (24 év alatt 400 portré készült), rengeteg kutatómunkával, beazonosítással járt. Még művészettörténészekkel kell konzultálnom és elindítanom a szöveg megírását alanyonként. A linót is szeretem, szeretek rajzolni, s mikor belefáradok a fekete-fehérbe, olyankor nagy energiát ad a szárazkréta. Ha pedig ez sem lenne elég, nekiallok festeni. Ha a műtermem nagyobb volna, mindent tudnék egyszerre, de így mindenre különbe kell rendezkedni, mert csak szerre férek el.

– Milyen könyvek várnak illusztrálásra az íróasztalán, milyen alkotásokon dolgozik? Hol találkozhat a közönség a műveivel legközelebb?

– Jövőre jelenik meg az Ábel-trilógia teljesen új formában, de még rejtély, miben számíthatok rá. Most fejeztem be Ferenczes István hosszúverseinek illusztrálását, gyönyörű versek, el is fásztott, de fel is üdített, és sarkall arra, hogy tovább csináljam. Két kiállítás vár rám, idén fejeződik be a százkötetes Székely Könyvtár sorozat, mindeniknek készítenem kell egy ex librist, melyeket a nagyközönség előtt be kellene mutatni, a könyvekkel, ezzel a gazdag irodalommal együtt, amit Székelyföld képvisel. Szintén év végén lesz egy festészeti kiállításom, amely anyag második felén még mindig dolgozom. Kisebbségek nagyobb távlatokban mindig van, amit tenni, amin dolgozni.

SIKLÓDY FERENC grafikus 1968-ban született Gyergyószárhegyen, tanulmányait a marosvásárhelyi Képzőművészeti Líceumban és a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola grafika szakán végezte Miklósi Dénes tanítványaként, ahol 1997-ben mesteri oklevelet szerzett. A klasszikus sokszorosító grafikai technikák sokoldalú művelője. Elismert könyvillusztrátor, egyéni vagy csoportos kiállításokon Erdély-szerte rendszeresen szerepel, de európai országok sora után már szinte valamennyi földrészen bemutathatta alkotásait. A Nemzetközi Kisgrafikai Szövetség, a Barabás Miklós Céh, a Romániai Képzőművészeti Szövetség, az Olgyai Viktor Grafikai Egyesület tagja. Csíkszeredában él és alkot, a Nagy István Művészeti Szakközépiskola tanára.